

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПСИХОЛОГІЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ
ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
КРИЗИ, ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

14-15 вересня 2023 року

Одеса – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет лінгвістики та перекладу
Кафедра педагогіки та психології

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПСИХОЛОГІЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ ОСОБИСТОСТІ В
СУЧАСНИХ УМОВАХ КРИЗИ, ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

14-15 вересня 2023 року

Одеса – 2023

Сімоненко О.Б.

практичний психолог

відділення клінічної психології,

молодший науковий співробітник,

Державний заклад «Науково-практичний медичний

реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України»

ЕМОЦІЙНИЙ СТАН ДІТЕЙ, ЯКІ ЗНАХОДЯТЬСЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО ТИСКУ

Сучасні діти живуть в епоху соціальних потрясінь, глобальних змін та високої інформаційної напруги, що формує надзвичайно інтенсивний ритм життя [1]. Відчуваючи значний інформаційний тиск дитина вимушена швидко реагувати на події та адаптуватися до нових умов.

Інформаційний тиск - потік інформації, особливо емоційно забарвленої, що перевантажує психіку та викликає стрес, а в деяких умовах - і паніку. Після чого, людина вимушена певний час відновлювати сили та перебувати у стані асенізації [4].

Питання глобальної цифровізації суспільства розглянуто у дослідженнях К.Дубняк, М.Яковенко, О.Авдєєвої; інформаційно-психологічної безпеки особистості у роботах О.Панченка, О.Архіпова, Н.Гробар [2].

Аналіз зазначених досліджень підкреслює актуальність та амбівалентність наслідків впливу інформаційного середовища на дітей. Інформаційне середовище – основне джерело інформації для людини, що здійснює безпосередній вплив на її психічну діяльність та формує соціальну поведінку.

Необхідність отримання інформації у дітей, це природня риса, яку вони задовольняють засобами безпосереднього спілкування з оточуючими або через інтернет-ресурси. Авторитетні дорослі виступають для дитини зразком комунікації, а вид цієї комунікації буде (позитивний чи негативний) залежити від кожного окремого випадку. Вербальне, очне спілкування задовольняє одну з базових потреб дитини – потребу у безпеці, коли при комунікації є можливість

встановити зоровий контакт, відчутти підтримку, отримати вичерпну інформацію щодо подальших дій або прогностичних пояснень. У таких умовах дитина набуває впевненості у своїх силах і майбутньому.

У той же час, якщо сфера очного спілкування дітей порушена, то вони звертаються до медіа ресурсів, які мають як переваги, так й недоліки:

- представлення інформації у ігровій формі викликає жвавий інтерес дітей; рух, звук, анімація надовго утримують увагу дитини. У той же час збільшується ризик розвитку гіподинамії та виникає додаткове навантаження на очі дітей;

- у процесі роботи за комп'ютером, дитина молодшого віку здобуває впевненість, що вона може самостійно виконати завдання, але поряд із цим, затримується розвиток навички охайності у виконанні завдань та здібності уникання помилок;

- різноманітність інтернет-ресурсів дозволяє підліткам знаходити безліч інформації, аналізувати її та робити висновки. При цьому, доступність до будь-якого роду інформації веде до ризику зіткнення з некоректним контентом.

Політичні та соціальні обставини що склалися сьогодні, створюють несприятливий фон для повноцінної життєдіяльності дитини. В них посилюється страх за своє життя та життя своїх близьких. У результаті цього, ускладнюється пристосування до нових обставин, що у подальшому призводить до дезадаптаційного стану. Негативі емоції внаслідок інформаційного тиску, викликають зміни в організмі, що стають підґрунтям для розвитку неврозоподібних реакцій та психосоматичних станів [3].

Проблематикою впливу надмірного інформаційного навантаження на емоційну та соматичну сферу дітей Державний заклад «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України» займається з 2011 року. Проведено дослідження щодо впливу інформаційних технологій на емоційний та соматичний стан дитини, у якому взяли участь 152 респондента у віці 8-17 років.

Для обстеження соматичного статусу застосовували наступні методи дослідження: анамнестичне, функціональне, лабораторне та параклінічне. Психодіагностичний блок склали: проєктивні, стандартизовані методи та анкетування батьків. Так, було діагностовано, що у дітей, які проводять за інформаційними носіями більше трьох годин у день, позитивний кореляційний взаємозв'язок між шкалами «Тривожність», «Астенія» і функціональними розладами ЖКТ ($r=0,45$, $p<0,05$).

Тривожність, як маркер психологічно-несприятливого стану дітей, оцінювалася у сферах: міжособистісних стосунків, реакцій психічної діяльності при невизначених обставинах та як особистісна риса. Так, прояви тривожного стану підлітків, у контексті соціальної взаємодії, визначено показником «Тривога внаслідок оцінки оточуючих» і діагностовано у 30,76% обстежених. Характер реакції з боку нервової системи, що також проявляється вегетативними розладами, зафіксовано за шкалою «Зниження психічної активності в наслідок стресу» та діагностовано у 34,51% респондентів.

За результатами дослідження батьків, визначено взаємозв'язок між типом сімейних відношень та характером психологічних проблем дітей: афективні прояви дітей – у родинях з емоційно нестабільними відносинами (19%), тривожні розлади найчастіше зустрічаються у родинях з ієрархічними відносинами (35%), соматоформні розлади у коаліційних родинях (46%).

Таким чином, внутрішньо-сімейний клімат, стиль виховання і спосіб життя родини безпосередньо впливають на стан здоров'я дітей. Впровадження заходів щодо оптимального інформаційного середовища сприятиме сталому розвитку дітей, а рання своєчасна медико-психологічна допомога при перших ознаках психосоматичних порушень попередить розвиток соматичної та психічної патології та їх хронізації.

Висновки.

1. Емоційні порушення, що виникають у дітей внаслідок інформаційного навантаження визначаються апатичним симптомокомплексом з

асенізацією, ризиками якого є розвиток невротоподібних станів та формування деструктивної поведінки.

2. Характер реагування у ситуації тривоги, визначено зниженням активності, що притаманно пристосувальній позиції. У зрілому житті, така позиція визначається складовою інфантильного типу особистості.

3. Інформаційна гігієна та конструктивна комунікація дітей із авторитетними дорослими (очна, безконфліктна, відверта) попереджає розвиток психічних порушень.

Список використаної літератури.

1. Кабанцева А.В. Підтримка дитини в умовах емоційного напруження. /А.В. Кабанцева, О.Л. Корнєєва. – Навч.-метод. посібник. – Київ. КВІЦ, 2018 – 136 с.

2. Крива Н.Л. Дитина старшого дошкільного віку в сучасному інформаційному середовищі / Н.Л. Крива // Медико-психологічні аспекти реабілітації й габілітації в епоху турбулентності. – 2021. Київ. КВІЦ – 420 с.

3. Панченко О.А. Воздействие информационной среды на психическое и соматическое здоровье ребенка / Панченко О.А., Симоненко Е.Б., Зарубайко А.В., Цапро Н.П // Актуальні проблеми психології: збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С.Костюка НАПН України. 2015. Т IV. Випуск 10. С. 100–107.

4. Saqib Amin. Why Ignore the Dark Side of Social Media? A Role of Social Media in Spreading Corona- Phobia and Psychological WellBeing. International Journal of Mental Health Promotion. 2020. 22. P. 29–38. DOI: <https://doi.org/10.32604/IJMHP.2020.011115>

СТРЕСТІЙКОСТІ ФАХІВЦІВ МОРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	281
<i>Сініченкова А. С., Савченко Л.Л., Бондар В.О.</i>	
ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ДІТЕЙ ПІД ЧАС СТРЕСОВОЇ ПОДІЇ.....	285
<i>Сімоненко О.Б.,</i>	
ЕМОЦІЙНИЙ СТАН ДІТЕЙ, ЯКІ ЗНАХОДЯТЬСЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО ТИСКУ.....	289
<i>Скворчевська Є.Л.</i>	
БАР'ЄРИ В СПІЛКУВАННІ ЯК ПРОБЛЕМА СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ПІДЛІТКІВ ВИМУШЕНИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ ЗА КОРДОНОМ.....	293
<i>Стасюк В.В.</i>	
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ РЕСУРС У СТРУКТУРІ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	297
<i>Тімченко О. В.</i>	
ЩО ЗАЛИШАЄ НАМ У СПАДОК ВІТЧИЗНЯНА СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 19.00.09. «ПСИХОЛОГІЯ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ».....	300
<i>Тицька Я.О..</i>	
ПРАВОВЕ ОСМИСЛЕННЯ ПОВЕДІНКИ ЛЮДИНИ В НООСФЕРІ.....	304
<i>Українець В.М.</i>	
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТУ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.	309
<i>Хайрулін О.М.</i>	
ІГРОВІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЇ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ ОСОБИСТОСТІ.	313
<i>Цільмак О.М.</i>	
ПРОВІНА ТА МЕТОДИ ЇЇ КОРИГУВАННЯ.	317
<i>Шарапановська Ю.В., Єрмакова С.О.,</i>	
НООСФЕРНІ МЕХАНІЗМИ ВЗАЄМОДІЇ ВИКЛАДАЧІВ І СТУДЕНТІВ	322
<i>Шрагіна Л.І., Месєрович М.Й.</i>	
ЗМІНА РОЛІ ОСОБИСТОСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТУ СОЦІУМУ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ.	325
<i>Яцишина А.М.</i>	
СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.	330